

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำ
เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม
บริเวณพื้นที่เขตหนองจอก

จัดทำโดย นางรุ่งเรือง ปะเสนะ
ตำแหน่ง นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
สังกัด กองระบบอาคารบังคับน้ำ สำนักการระบายน้ำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๘
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่เขตหนองจอก

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครมีพื้นที่เมืองอยู่บริเวณปากอ่าวหรืออยู่ตลอดแนวลุ่มน้ำตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ในอิทธิพลของการขึ้น-ลงของน้ำทะเล อยู่ในเขตมรสุม มีฝนตกชุกและมีปริมาณฝนสูง ในอดีตประชากรใช้น้ำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและเพื่อประกอบอาชีพไม่มีปัญหาน้ำท่วมมากนัก ทั้งความเดือดร้อนเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสภาวะน้ำท่วมยังไม่รุนแรง ปัจจุบันความเจริญของกรุงเทพมหานครได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมืองเพื่อการใช้ที่ดินและการสาธารณูปโภค รวมทั้งมาตรการในการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมที่วางไว้จะรับได้ อีกทั้งมีการขยายตัวของชุมชนและมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นปัญหาจึงเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ผนวกกับปัญหาแผ่นดินทรุดและปริมาณฝนสะสมเฉลี่ยที่ตกในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ปัญหาขยะทางน้ำที่มีปริมาณมากซึ่งเก็บขนได้ประมาณวันละ ๑๐๐ ตันตัวอย่าง เช่น ที่อาคารรับน้ำของอุโมงค์ระบายน้ำคลองแสนแสบตัดคลองลาดพร้าวจัดเก็บได้มากถึงวันละ ๒๐ ตัน อันเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ น้ำฝน น้ำทุ่ง น้ำเหนือ น้ำทะเลหนุน และปัญหาจากสาเหตุทางกายภาพ เช่น ปัญหาผังเมืองปัญหาระบบระบายน้ำ ปัญหาแผ่นดินทรุด ล้วนส่งผลให้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานครทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

พื้นที่เป้าหมายในการบรรเทาปัญหาน้ำท่วมที่สามารถดำเนินการได้โดยการปรับปรุงทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต อยู่ในพื้นที่เขตหนองจอกและเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับเขตมีนบุรี ที่มีจุดอ่อนน้ำท่วมถนนสุขุมวิทวงศ์ ช่วงจากคลองสามวาถึงคลองแสนแสบ จะช่วยให้สามารถถ่ายเทน้ำและเร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่ไปตามคลองนครเนื่องเขตที่เชื่อมต่อกับแนวเขตของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมต่อเนื่องในเขตพื้นที่ขึ้นในของกรุงเทพมหานคร เช่นพื้นที่ปิดล้อมถนนสุขุมวิทฝั่งใต้และถนนศรีนครินทร์ พื้นที่เขตพระโขนง และบางส่วนของเขตสวนหลวงและเขตบางนาเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำ (ตามรูปตัดขวางพื้นที่กรุงเทพมหานคร) โดยเฉพาะพื้นที่ปิดล้อมถนนสุขุมวิทฝั่งใต้และถนนศรีนครินทร์ช่วงบริเวณปากซอยอ่อนนุช ถึงซอยสุขุมวิท ๙๙ และบริเวณสี่แยกบางนา เมื่อมีฝนตกหนักเกิน ๖๐ มิลลิเมตร/ชั่วโมง อย่างต่อเนื่องจะเกิดปัญหาน้ำท่วมขังสูงประมาณ ๐.๒๐ - ๐.๓๐ เมตร และการระบายน้ำหลักจะระบายน้ำตามแนวท่อระบายน้ำขนาด Ø ๑.๐๐ เมตร และขนาด Ø ๑.๒๐ เมตร ไปตามถนนสุขุมวิทและถนนอ่อนนุชระบายลงสู่คลองพระโขนงโดยบ่อสูบน้ำสะพานพระโขนง (ฝั่งใต้) กำลังสูบน้ำขนาด ๔ ลบม./วินาที และอีกเส้นทางหนึ่งคือการระบายน้ำลงสู่คลองบางนางจันโดยสถานีสูบน้ำคลองบางนางจันกำลังสูบน้ำขนาด ๑๐ ลบม./วินาที

เนื่องจากทำนบกั้นน้ำในพื้นที่เป้าหมายปัจจุบันเป็นแบบมือหมุนเพื่อเปิด-ปิด มีสภาพทรุดโทรมเสื่อมสภาพเนื่องจากการใช้งานมานานเกินกว่า ๑๐ ปี ทำงานได้ประสิทธิภาพประมาณ ๕๐ % และเนื่องจากขาดเครื่องทุ่นแรงในการเปิด-ปิดบานประตูระบายน้ำทำให้การบริหารจัดการน้ำทำได้ไม่ดี การส่งถ่ายน้ำไม่คล่องตัวไม่ทันกับเหตุการณ์ ประตูระบายน้ำบางแห่งมีสภาพชำรุดมากไม่สามารถปิด - เปิดได้ ต้องใช้งานในการเร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่ตามสภาพที่เป็นอยู่

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันและข้อจำกัดในประสิทธิภาพการทำงานของท่อบก้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต (เดิม) จึงไม่สามารถรองรับสภาพปัญหาน้ำท่วมที่เพิ่มขึ้นได้ดีและมีประสิทธิภาพ และด้วยเหตุผลต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง การจราจรติดขัด และการระบายน้ำออกจากพื้นที่ต้องใช้ระยะเวลาในการระบายน้ำประมาณ ๒ ชั่วโมง จึงจะแห้งเป็นปกติ ด้วยผลข้างต้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพท่อบก้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมไม่ให้เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้น และจากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น สำนักการระบายน้ำมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลวางแผนควบคุมและดำเนินการ เกี่ยวกับ ระบบระบายน้ำ การซ่อมบำรุงรักษา เครื่องสูบน้ำ เครื่องเก็บขยะอัตโนมัติ การควบคุมระดับน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การควบคุมดูแลอุโมงค์ระบายน้ำ และเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลระบบการระบายน้ำ ในกรุงเทพมหานคร จัดทำแผนพัฒนาด้านการป้องกันน้ำท่วม การระบายน้ำและการควบคุมระดับน้ำ พิจารณาข้อมูลพื้นฐานจากผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครในแง่ความสำเร็จตามโครงการ อุปสรรค รวมถึงการศึกษาสภาพของระบบป้องกันน้ำท่วม การระบายน้ำและควบคุมระดับน้ำเสียที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพการระบายน้ำบริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากเป็นที่ลุ่มต่ำและระบบระบายน้ำในพื้นที่ที่ทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เช่น พื้นที่เขต-หนองจอก มีนบุรีและเขตพื้นที่ต่อเนื่อง เป็นต้น การดำเนินการดังกล่าวเป็นที่สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ในแผนบริหารกรุงเทพมหานครในการวางแผนจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติท่ามกลางภัยคุกคามนานารูปแบบได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้กรุงเทพมหานครในฐานะมหานคร (Mega City) แห่งหนึ่ง ซึ่งกำลังดำเนินการพัฒนาให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อม เพื่อทัดเทียมเมืองต่าง ๆ ให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมอีกทั้งเพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป และเพื่อเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) เป้าประสงค์ ๑.๔.๑ เมืองกรุงเทพมหานครมีความพร้อมในการรับมือกับน้ำท่วม ทั้งจากน้ำฝน น้ำหนุนและน้ำหลาก

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่เขตหนองจอกและพื้นที่ใกล้เคียง
- ๓.๒ เพื่อลดข้อร้องเรียนของประชาชน

๔. เป้าหมาย

ปรับปรุงท่อบก้นน้ำและติดตั้งรอกทุ่นแรงเพื่อเปิด-ปิดบานประตูระบายน้ำ ตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต จำนวน ๖ แห่ง

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

๕.๑ การปรับปรุงประสิทธิภาพท่อบก้นน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่เขตหนองจอก มีขอบเขตงานตามผังพื้นที่ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดแนวเขตจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก
ทิศใต้	จรดแนวเขตลาดกระบัง
ทิศตะวันออก	จรดแนวเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	จรดแนวเขตมีนบุรี

๕.๒ สภาพปัญหาทั่วไป

กรุงเทพมหานครมีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำ ตั้งอยู่ในเขตมรสุม จึงมีฝนตกชุกและมีปริมาณฝนสูง จากสถิติปริมาณฝนวัดที่สถานีกรุงเทพมหานคร ของกรมอุตุนิยมวิทยา พบว่ากรุงเทพมหานครมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร แต่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งจะทำให้พื้นที่ดังกล่าวเกิดปัญหาน้ำท่วมหนักต่อเนื่องและท่วมเป็นระยะเวลานานมากขึ้น และบางพื้นที่มีระดับต่ำกว่าน้ำทะเลปานกลาง เช่น บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง การระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยใช้การไหลตามธรรมชาติ (Gravity flow) ทำได้ยากและมีประสิทธิภาพต่ำ เนื่องจากพื้นดินมีระดับต่ำกว่าระดับน้ำควบคุมในคลองและในแม่น้ำเจ้าพระยา จึงต้องระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยใช้เครื่องสูบน้ำและคลองเป็นองค์ประกอบหลัก แต่คลองมีขีดจำกัดเนื่องจากปัญหาการรูก้ำทำให้ไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำได้ ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มต่ำจะใช้ระบบพื้นที่ปิดล้อม เช่น พื้นที่ปิดล้อมถนนสุขุมวิทฝั่งใต้ พื้นที่ปิดล้อมห้วยขวาง พื้นที่ปิดล้อมรามคำแหง (ถนนศรีนครินทร์) และพื้นที่ปิดล้อมบางกะปิ เป็นต้น

ในอดีตปัญหาน้ำท่วมเป็นเหตุการณ์ธรรมชาติที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชนมากนัก เพราะบ้านเรือนของประชาชนเป็นแบบยกใต้ถุนสูงและใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก ปัจจุบันความเจริญของกรุงเทพมหานครเติบโตอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมืองที่กำหนดการใช้ประโยชน์เพื่อการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ จะรองรับได้ ประกอบกับปัญหาการถมที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองและแผ่นดินทรุดตัวทำให้ปัญหาน้ำท่วมทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

๕.๓ สาเหตุหลักของการเกิดน้ำท่วมมี ๒ กรณี คือ สาเหตุทางธรรมชาติ และสาเหตุทางกายภาพ

ก. สาเหตุทางธรรมชาติ

๑. น้ำฝนที่ตกในพื้นที่

ฝนที่ตกในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครจะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปี เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมและพายุเขตร้อน (พายุจร) ที่พัดผ่าน ปกติฝนที่เกิดจากอิทธิพลของลมมรสุมจะไม่รุนแรงเท่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน จากสถิติพบว่า การเกิดอุทกภัยส่วนใหญ่มาจากพายุหมุนเขตร้อน ที่เคลื่อนตัวเข้าสู่หรือเคลื่อนตัวผ่านประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคมเป็นช่วงเวลาที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเข้าสู่ประเทศไทยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของเวลาทั้งปี ดังนั้นปริมาณฝนที่มากับพายุเขตร้อนนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุทกภัย และเป็นปัญหาสำคัญของการป้องกันน้ำท่วมของกรุงเทพมหานครเนื่องจากเป็นช่วงที่มีน้ำเหนือหลากและน้ำทะเลหนุนสูงส่งผลให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีระดับสูง จึงทำให้การระบายน้ำออกจากพื้นที่ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำตามไปด้วย

๒. น้ำเหนือหลาก

พื้นที่ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่รับน้ำฝนของกลุ่มน้ำเจ้าพระยาและน้ำเหนือหลากเกิดจากแม่น้ำสาขาต่าง ๆ ของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน แม่น้ำสะแกกรัง และแม่น้ำป่าสัก ไหลสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านกรุงเทพมหานครลงสู่อ่าวไทย ปริมาณน้ำบางส่วนจะถูกเก็บกักไว้โดยเขื่อนต่าง ๆ ประมาณร้อยละ ๓๐ และเหลือประมาณร้อยละ ๗๐ ไหลผ่านพื้นที่ตอนบนและพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ไหลผ่านกรุงเทพมหานครมีปริมาณ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ในปีที่มีน้ำน้อย และประมาณ ๔,๐๐๐ -

๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ในปีที่มีน้ำมากแต่แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงกรุงเทพมหานครมีขีดความสามารถในการระบายน้ำได้เพียง ๒,๕๐๐ – ๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำล้นคันกันน้ำที่ก่อสร้างไว้เข้าท่วมพื้นที่หลังคันกันน้ำ และเคยเกิดขึ้นในอดีตแล้วหลายครั้ง

๓. น้ำทะเลหนุน

กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ตั้งเมืองอยู่บริเวณปากอ่าวไทย และอยู่ตลอดแนวลุ่มน้ำตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยา จึงอยู่ในอิทธิพลของการขึ้น-ลงของน้ำทะเล เมื่ออยู่ในช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูงน้ำทะเลจะหนุนเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีระดับสูงขึ้นหากในช่วงเวลาเดียวกันพื้นที่ตอนบนมีฝนตกหนักเกิดน้ำเหนือหลากก็จะทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาสูงมากกว่าปกติจนอาจล้นคันกันน้ำที่ก่อสร้างไว้ ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายนของทุกปี จึงเป็นช่วงเวลาที่สำนักการระบายน้ำต้องมีมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อรองรับสถานการณ์มาตลอด

๔. สภาวะการเปลี่ยนแปลงตามปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ปรากฏการณ์ลานีญา (La Nina) เป็นปรากฏการณ์บรรยากาศมหาสมุทรคู่กันซึ่งเกิดขึ้นคู่กับเอลนีโญอันเป็นส่วนหนึ่งของเอลนีโญ-ความผันแปรของระบบอากาศในซีกโลกใต้ ในช่วงที่เกิดลานีญา อุณหภูมิพื้นผิวน้ำทะเลตลอดมหาสมุทรแปซิฟิกตอนกลาง ตะวันออกแถบเส้นศูนย์สูตรจะต่ำกว่าปกติ ๓-๕ °C ลานีญา หรือที่บางทีเรียกออย่างไม่เป็นทางการว่า “แอนติเอลนีโญ” เป็นปรากฏการณ์ตรงกันข้ามกับเอลนีโญ ซึ่งปรากฏการณ์เอลนีโญนี้จะในช่วงที่อุณหภูมิพื้นผิวน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อย ๐.๕ °C และผลกระทบของลานีญามักจะตรงกันข้ามกับของเอลนีโญ เอลนีโญเป็นปรากฏการณ์ที่มีชื่อเสียงเนื่องจากสามารถมีผลกระทบร้ายแรงต่อสภาพอากาศของทั้งชายฝั่งซิติ เปรูและออสเตรเลีย รวมทั้งอีกหลายประเทศ ลานีญามักเกิดขึ้นหลังปรากฏการณ์เอลนีโญรุนแรง สำหรับประเทศไทยเคยได้รับผลกระทบจากอิทธิพลความผันผวนของสภาพอากาศโลกดังกล่าวเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งทำให้มีปริมาณฝนสูงกว่าปกติ เป็นต้น

ข. สาเหตุทางกายภาพ

๑. ปัญหาดังเมือง

ปัจจุบันพื้นที่ชุมชนหนาแน่นด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญที่เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการ แหล่งธุรกิจ และเขตที่พักอาศัยหนาแน่น ในบางพื้นที่ยังคงประสบปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากฝนตกหนัก เนื่องจากระบบระบายน้ำในพื้นที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณฝน ระบบท่อระบายน้ำบางส่วนมีการก่อสร้างมาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ขาดการบังคับใช้มาตรการทางผังเมืองอย่างจริงจังเป็นเหตุให้คู คลอง พื้นที่ว่าง ที่ลุ่มที่เคยเป็นที่รองรับน้ำตามธรรมชาติลดน้อยลงอย่างรวดเร็วผิวดินส่วนใหญ่มีอาคารและพื้นคอนกรีตทดแทน ทางระบายน้ำถูกถมหรือรูก่พื้นที่เป็นเหตุให้การระบายน้ำฝนจากอาคารบ้านเรือนออกสู่คลองไปลงแม่น้ำสายหลักไม่ทัน ปัญหาน้ำท่วมขังจึงทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เขตพระโขนง และบางส่วนของเขตสวนหลวงและเขตบางนา

๒. ปัญหาระบบระบายน้ำ

ปัญหาระบบระบายน้ำมีสาเหตุต่อเนื่องมาจากปัญหาผังเมือง คู คลอง พื้นที่ว่าง ที่ลุ่มที่เคยเป็นที่รองรับน้ำตามธรรมชาติลดน้อยลงอย่างรวดเร็วผิวดินส่วนใหญ่มีอาคารและพื้นคอนกรีต

ทดแทนทางระบายน้ำอุทกถมหรือรูก้ำพื้นที่ กีดขวางทางน้ำเป็นเหตุให้การระบายน้ำฝนจากอาคาร บ้านเรือนออกสู่คลองไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาและลงสู่อ่าวไทยไม่ทัน

๓. ปัญหาแผ่นดินทรุด

ปัญหาแผ่นดินทรุดเป็นผลกระทบหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดลอม เศรษฐกิจและเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบระบายน้ำและระบบป้องกันน้ำท่วมที่ก่อสร้างไว้แล้ว และที่จะต้องดำเนินการก่อสร้างในอนาคตเป็นอย่างมาก การทรุดตัวของพื้นดินจนเกิดเป็นบริเวณกว้าง ทำให้ระดับพื้นดินต่ำลง น้ำท่วมขังได้ง่าย หากทรุดตัวเป็นแอ่งกระทะจะทำให้ทิศทางการไหลของน้ำ เปลี่ยนไปจากเดิม สาเหตุการทรุดตัวของพื้นดินเกิดจากการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้มากเกินไปทำให้ระดับ ของน้ำบาดาลลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้แรงดันน้ำ (Piezometric head) ในชั้นน้ำลดลงและเกิดการไหล ของน้ำในแนวตั้งออกจากชั้นดินเหนียวซึ่งมีแรงดันน้ำสูงกว่าทำให้เกิดกระบวนการยุบตัวของดิน (Consolidation) และใช้เวลานานมากกว่าจะปรับเข้าสู่สภาวะสมดุล กล่าวได้ว่ากรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลมีแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่และมีปริมาณมากที่สุดปัจจุบันกรมทรัพยากรธรณีได้มีมาตรการควบคุม การสูบน้ำบาดาลในพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อช่วยลดและชะลอการทรุดตัวของดิน

๔. ปัญหาการรูก้ำพื้นที่สาธารณะประโยชน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและคูคลอง

เนื่องจากประชาชนรูก้ำพื้นที่สาธารณะประโยชน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา แนวคลองต่าง ๆ เพื่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตลอดแนวจนเต็มพื้นที่ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือคลองเปรมประชากร ที่มีบ้าน นับหมื่นหลังตลอดแนวกว่า ๗๐ กิโลเมตร ส่งผลให้คลองเปรมประชากรที่เดิมมีขนาดความกว้างกว่า ๓๐ เมตร เหลือช่องระบายน้ำเพียงกว่า ๑๐ เมตรเท่านั้น ซึ่งเป็นปัญหากับการก่อสร้างหรือปรับปรุงทางระบายน้ำ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติและเป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ ทำให้การ ระบายน้ำไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ควร เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ เกิดปัญหาน้ำท่วม

๕.๔ สภาพปัญหาน้ำท่วม แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. สภาวะน้ำท่วมขังเป็นหย่อม ๆ เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำ (ท่อระบายน้ำ และคลองธรรมชาติ) ปัจจุบันมีขีดความสามารถไม่เพียงพอที่จะระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วม และบางพื้นที่ ยังขาดเครือข่ายการเชื่อมต่อของเส้นทางน้ำอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

๒. สภาวะน้ำท่วมขังเป็นบริเวณกว้าง เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำในระบบระบายน้ำสายหลัก ที่อยู่ล้อมรอบและพาดผ่านพื้นที่เป้าหมายมีระดับสูงและไหลย้อนกลับเข้าท่อระบายน้ำแล้วเข้าท่วมพื้นที่ เป็นบริเวณกว้าง รวมทั้งน้ำที่ล้นแนวตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่หลังแนวตลิ่ง (River Flood)

๕.๕ การวิเคราะห์ปัญหาน้ำท่วมเมืองไทย และพื้นที่เป้าหมาย

การวิเคราะห์ปัญหาน้ำท่วมเมืองไทยเป็นเรื่องจำเป็น เพราะหากเข้าใจสาเหตุและ สภาพปัญหาอย่างแท้จริงก็จะแก้ปัญหาได้ดีหรือจากหนักเป็นเบา คนไทยส่วนใหญ่กังวล เครียดกับ ปัญหานี้จึงควรช่วยกันแก้ปัญหา สาเหตุของภัยน้ำท่วม ไม่ได้เกิดจากธรรมชาติล้วนๆ แต่เกิดจากน้ำมีอ มนุษย์ด้วย โดยสภาพธรรมชาติของประเทศไทย ภาคกลางตั้งแต่พระนครศรีอยุธยาถึงกรุงเทพมหานคร เคยเกิดปัญหาน้ำหลากมาเป็นประจำ ที่ท่วมหนักก็นานๆ ปีครั้ง และท่วมอยู่ไม่นาน แต่ตอนหลังที่เกิด บ่อยขึ้นและรุนแรงเสียหายเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ที่เน้น เพิ่มการผลิตเพื่อผลกำไรและการบริโภค ไม่คำนึงเรื่องสิ่งแวดล้อมและการวางผังเมืองที่ดี การตัดไม้ ทำลายป่าเพื่อเอาไม้ไปขายและไปใช้ การหักล้างถางพงทำการเกษตรเพื่อการค้าและส่งออก การทำเขื่อน

เพื่อผลิตไฟฟ้าและเพื่อเกษตรแบบการค้า การทำถนน โรงงาน อาคารต่าง ๆ รีสอร์ท ฯลฯ มากเกินไป มีการใช้พลังงาน การผลิตบริโภคที่สร้างมลภาวะ โลกร้อน ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงจึงเกิดฝนตกมาก สลับกับความแห้งแล้ง เมื่อฝนตกมาก แต่ป่าเหลือน้อย ฝนจะไหลลงมาจากเขาและที่สูงรวดเร็วขึ้น เพราะไม่มีป่าไม้ช่วยอุ้มน้ำไว้ เกิดกรณีดินโคลนถล่มเห็นได้ชัด การระบายน้ำก็มีปัญหา เพราะ ไม่มีการวางผังเมืองเพื่อรองรับสภาพปัญหา การสร้างถนนและสิ่งก่อสร้างต่างๆ กีดขวางทางไหลน้ำ ไม่มีการขุดลอกคลอง แม่น้ำ กำจัดผักตบชวา ทำให้ตื้นเขิน น้ำไหลลงทะเลได้ช้า หากฤดูฝนมาเร็ว และตกบ่อย น้ำก็เริ่มสะสมในเขื่อนมาก การระบายน้ำในเขื่อนจึงจำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม และต้องแก้ปัญหาน้ำท่วมด้วยการระบายน้ำลงทะเลให้เร็วที่สุด

ข้อจำกัด ด้านความสามารถในการระบายน้ำของคลอง คือ คลองตื้นเขิน แคบ มีการบุกรุกพื้นที่คลอง มีสิ่งกีดขวางทางน้ำต่าง ๆ ของท่อระบายน้ำถนนหลัก ถนนรอง และถนนซอยต่าง ๆ ท่อระบายน้ำมีขนาดไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบในการพัฒนาพื้นที่ที่ปกอาศัย และการพัฒนาเมืองเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้สัมประสิทธิ์น้ำท่า (Runoff Coefficient, C) เพิ่มปริมาณน้ำท่าจากฝนตกไหลลงสู่ระบบระบายน้ำมากขึ้น พื้นที่หนอง/ชะลอน้ำลดลง ขาดความเข้มแข็งในการบังคับใช้มาตรการผังเมืองที่จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับมาตรการด้านระบบระบายน้ำ อีกทั้งการบริหารจัดการยังขาดการพัฒนาโครงสร้างของระบบระบายน้ำที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำ

การวิเคราะห์ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เขตหนองจอกซึ่งเป็นพื้นที่ห่างไกลจากพื้นที่เมือง ไม่มีไฟฟ้าและเข้าถึงพื้นที่ปฏิบัติงานได้ยาก เป็นพื้นที่เป้าหมายของการศึกษา แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำเพื่อสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานครครั้งนี้ โดยพิจารณาจากผลกระทบ ข้อดี ข้อเสีย แนวทางการปรับปรุงแก้ไข ระบบบริหารจัดการ อัตราการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และสถิติข้อมูลอื่น ๆ ประกอบแล้วพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ต่ำมีระดับความสูงของพื้นที่อยู่ในช่วง -๑ ถึง ๑ ม.รทก. เขตหนองจอกเป็นพื้นที่รอบนอกของกรุงเทพมหานครและเป็นพื้นที่ที่รองรับทิศทางน้ำหลากจากทางตอนเหนือและจากพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครบางส่วน ภูมิประเทศมีสภาพเป็นที่ลุ่ม เป็นแอ่งและเป็นพื้นที่การเกษตรต้องมีน้ำหล่อเลี้ยงตลอดปี เมื่อมีฝนตกชุกหรือตกหนักอย่างต่อเนื่องจะเกิดน้ำท่วมซึ่งได้ง่าย โดยทิศเหนือรับน้ำจากคลองหกวาสายล่าง และคลอง ๑๓ ส่งไปลงคลองแสนแสบโดยมีการสูบน้ำเพื่อเร่งการระบายน้ำออกจากพื้นที่ที่สถานีสูบน้ำท่าถั่ว และน้ำบางส่วนถูกระบายลงที่คลองนครเนื่องเขตซึ่งเป็นเส้นทางถ่ายเทน้ำจากกรุงเทพมหานครด้านทิศตะวันออกไปยังเขตปกครองของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคลองแยกหลายคลองถ่ายเทน้ำลงสู่คลองนครเนื่องเขตแต่คลองแยกเหล่านั้นมีสภาพตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรได้เพียงพอตลอดปี และหากไม่มีการไหลเวียนน้ำจะทำให้น้ำเน่าเสียเป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน และในฤดูน้ำหลากน้ำจะเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ได้ง่ายเนื่องจากทำนบกั้นน้ำขีดความสามารถจำกัดในการกั้นน้ำและมีสภาพชำรุด จึงมีข้อร้องเรียนจากประชาชนอยู่เนือง ๆ การบริหารจัดการในปัจจุบันจึงเป็นไปตามข้อจำกัดของสภาพครุภัณฑ์ พื้นที่ งบประมาณ และอัตรากำลัง ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลกระทบและเสี่ยงต่อการบริหารจัดการ มีเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งส่งผลให้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่เป้าหมายมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่มีมาตรการรองรับที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า ต้องดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำเพื่อบรรเทาปัญหา น้ำท่วมบริเวณพื้นที่เขตหนองจอก โดยการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลอง นครเนื่องเขต เพื่อให้สามารถควบคุมระดับน้ำในคลองนครเนื่องเขตและคลองแยกให้อยู่ในระดับควบคุม ที่เหมาะสมตามแผนการบริหารจัดการน้ำของสำนักการระบายน้ำ เพื่อแก้ปัญหา น้ำท่วมขังบนพื้นที่ ลดปัญหาการจราจร บริหารจัดการน้ำเพื่อบริการด้านการเกษตรได้อย่างเพียงพอ และคาดว่าจะสามารถ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังที่บริเวณเป่าหมายได้ หรือในกรณีที่มีปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากฝนตกหนักเกิน ๖๐ มิลลิเมตร/ชั่วโมง อย่างต่อเนื่องจะสามารถบรรเทาปัญหาได้โดยลดระยะเวลาในการระบายน้ำท่วมขังจาก เดิม ๒ ชั่วโมง เหลือเพียง ๑.๕ ชั่วโมง

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. บุคลากรของสำนักการระบายน้ำมีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเป็นอย่างดี</p> <p>๒. สำนักการระบายน้ำมีแผนหลักที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของพื้นที่กรุงเทพมหานคร</p> <p>๓. ผู้บริหารของกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการบริหารและจัดการน้ำ</p>	<p>๑. ทำนบกั้นน้ำเดิมมีสภาพชำรุดมาก เสื่อมสภาพตามอายุการใช้งานเกินกว่า ๑๐ ปี ทำงานได้ประสิทธิภาพประมาณ ๕๐ %</p> <p>๒. เป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากพื้นที่เมือง ไม่มีไฟฟ้า และเข้าถึงพื้นที่ปฏิบัติงานได้ยาก</p> <p>๓. คลองแยกของคลองนครเนื่องเขตมีสภาพตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรได้เพียงพอตลอดปี</p> <p>๔. เป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมจากการรับน้ำหลากในฤดูฝน แต่ด้วยข้อจำกัดของสภาพครุภัณฑ์ พื้นที่ งบประมาณ และอัตราค่าจ้างในปัจจุบันทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดฤดูแล้ง</p>
โอกาส (Opportunity)	ข้อจำกัด (Threat)
<p>๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร</p> <p>๒. ประชาชนมีความต้องการให้แก้ไขปัญหาด้านการบริหารและจัดการน้ำในพื้นที่เขตหนองจอกแบบยั่งยืน</p>	<p>๑. น้ำหลากจากทางตอนเหนือและน้ำจากการระบายน้ำท่วมพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ผ่านพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างการป้องกันทำได้ยาก เนื่องจากพื้นที่เป้าหมายมีสภาพเป็นเส้นทางระบายน้ำออกจากพื้นที่ชั้นในและเส้นทางน้ำหลาก</p> <p>๒. พื้นที่เป่าหมายห่างไกลจากพื้นที่เมือง ไม่มีไฟฟ้า เข้าถึงพื้นที่ปฏิบัติงานได้ยาก เป็นปัญหาอุปสรรคกับการดำเนินการก่อสร้าง และการติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก</p> <p>๓. หาผู้รับจ้างยาก</p>

๖. กรอบแนวทางการดำเนินงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ แนวทางในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและพื้นที่เป้าหมาย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากน้ำฝน น้ำเหนือหลาก และน้ำทะเลหนุน ต้องดำเนินการโดยใช้มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง (Structural Measure) และมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง (Non Structural Measure) ดังนี้

๑. มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง (Structural Measure) เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ประกอบด้วย
  - ปรับปรุงหรือก่อสร้างประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำ
  - ปรับปรุงหรือก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วมและเขื่อนข้างคลองระบายน้ำ
  - ปรับปรุงคลองระบายน้ำ
  - จัดหาพื้นที่กักเก็บน้ำชั่วคราว (แก้มลิง)
  - ปรับปรุงหรือก่อสร้างท่อขนส่งและท่อระบายน้ำ
  - ปรับปรุงและยกระดับถนน
  - ก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ
  - การบริหารน้ำในระบบด้วยโครงสร้างที่มีอยู่เดิม
๒. มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง (Non Structural Measure) เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม

ประกอบด้วย

- กำหนดและนำการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร
- นำการกำหนดใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

มาบังคับใช้อย่างเคร่งครัด

- กำหนดระดับถนนและระดับดินถมในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ภายในคันกั้นน้ำพระราชดำริ
- การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การให้ความรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- การสร้างองค์การและการประยุกต์ใช้กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบพยากรณ์อากาศและระบบทำนายน้ำท่วม

ดังนั้น กรุงเทพมหานครจะต้องกำหนดนโยบายให้มีการบังคับมาตรการตามกฎหมายกระทรวงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครอย่างจริงจัง รวมทั้งเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการออกแบบระบบระบายน้ำจากเดิมที่ได้ออกแบบไว้ที่คาบอูบติ ๒ ปี เป็นออกแบบระบบระบายน้ำให้รองรับพายุฝนที่คาบอูบติ ๕ ปี สำหรับการใช้ประโยชน์ในอนาคต ส่วนระบบป้องกันน้ำท่วมก็ต้องออกแบบคันป้องกันน้ำท่วมและอาคารบังคับน้ำให้สามารถป้องกันน้ำจากภายนอกหลากเข้าท่วมพื้นที่หรือการเกิดสถานะน้ำล้นตลิ่งของแม่น้ำและคูคลอง และให้สอดคล้องกับนโยบายการระบายน้ำหลากผ่านพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานครของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) รวมทั้งรองรับนโยบายต่าง ๆ ในปัจจุบัน และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

๖.๒ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เป้าหมายของโครงการ ด้วยการดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่เขตหนองจอก โดยการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต จะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เขตหนองจอกและพื้นที่ใกล้เคียง โดยพิจารณาจากปัจจัยหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ทิศทางการใช้ประโยชน์ที่จะได้รับการปรับปรุงทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต

- แนวทางการปรับปรุงหรือก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วมเชื่อมขั้วคลองระบายน้ำ ท่อระบายน้ำหลักและรอง และอุโมงค์ระบายน้ำ ที่เห็นควรดำเนินการ

- แผนนโยบายและความเป็นไปได้ของงบประมาณในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

- การยอมรับของประชาคมต่อนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

๒. กำหนดแนวทางการปรับปรุงทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในคลองนครเนื่องเขตให้เพียงพอต่อการป้องกันน้ำท่วมขังในพื้นที่เขตหนองจอกและพื้นที่ใกล้เคียงแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

๒.๑ ปรับปรุงทำนบกั้นน้ำ จำนวน ๖ แห่ง

๒.๒ สร้างแนวป้องกันน้ำท่วม ความยาวประมาณ ๑๕๐ เมตร จำนวน ๖ แห่ง

๒.๓ ติดตั้งรอกโซ่ขนาด ๕ ตัน พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๓ แห่ง

๒.๔ ติดตั้งรอกโซ่ขนาด ๓ ตัน พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๓ แห่ง

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

- งบประมาณ ๒๕๖๐

- ระยะเวลาก่อสร้าง ให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายใน ๒๔๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญา

๘. งบประมาณค่าก่อสร้าง

- รวม ๓๕,๐๐๐,๐๐๐.-บาท

- งบประมาณ ของกรุงเทพมหานคร

๙. แนวทางการติดตามและการประเมินผล

การประเมินผลการดำเนินงาน คาดหวังว่าโครงการฯ จะนำประโยชน์มาสู่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายโดยสามารถแก้ไขและบรรเทาปัญหาน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำดังกล่าว จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำสูงสุดในคลองนครเนื่องเขตและคลองเชื่อมทั้ง ๖ แห่ง ให้อยู่ต่ำกว่าระดับพื้นดินเฉลี่ย สามารถระบายน้ำออกมาสู่คลองสายหลักได้สะดวก ไม่เกิดปัญหาน้ำท่วมไหลย้อนกลับ แก้ปัญหาน้ำท่วมขังบนพื้นที่ ลดปัญหาการจราจร และคาดว่า จะสามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังที่บริเวณเป้าหมายได้ หรือในกรณีที่มีปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากฝนตกหนักเกิน ๖๐ มิลลิเมตร / ชั่วโมง อย่างต่อเนื่องจะสามารถบรรเทาปัญหาได้โดยลดระยะเวลาในการระบายน้ำท่วมขังจากเดิม ๒ ชั่วโมง เหลือ ๑.๕ ชั่วโมง

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

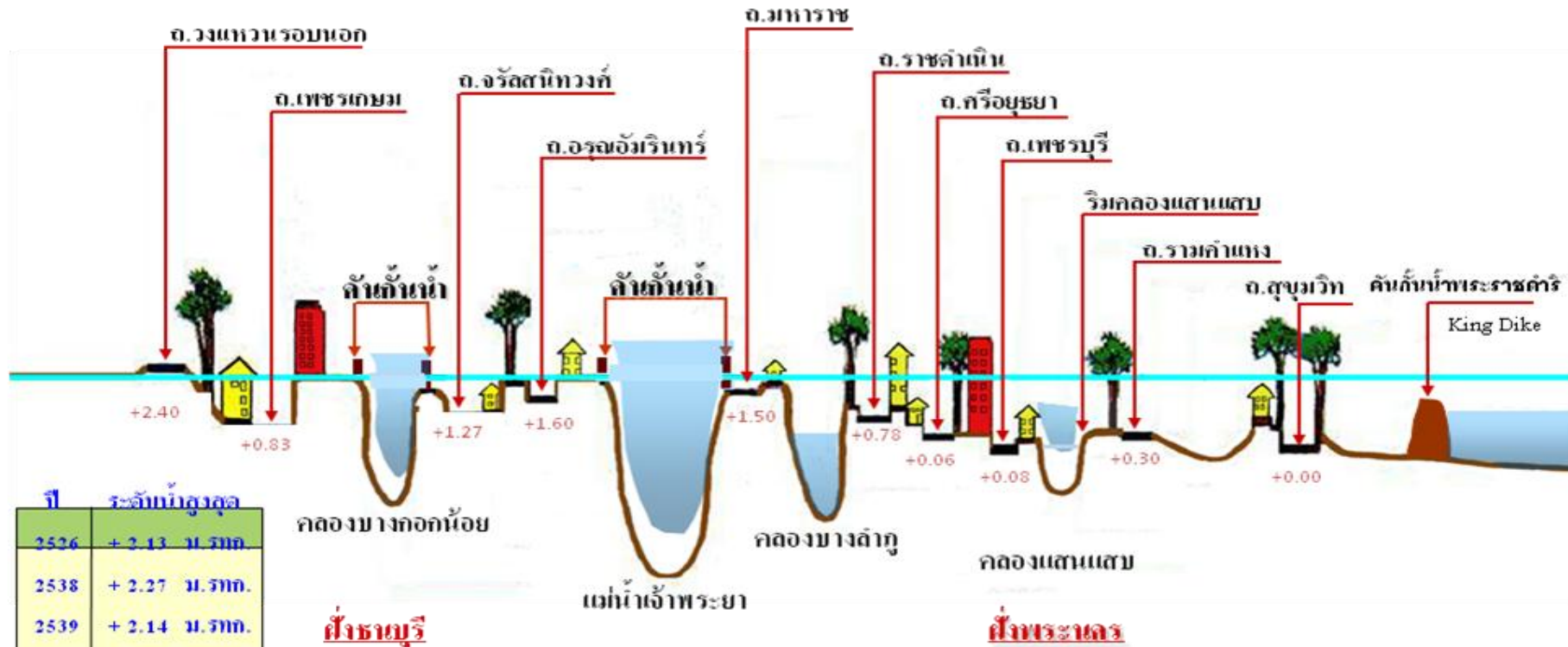
๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ / เครื่องมือ
<p>เป้าหมาย (Output)</p> <p>ดำเนินการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขต เขต จำนวน ๖ แห่ง</p>	<p>ทำนบกั้นน้ำ จำนวน ๖ แห่ง แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายใน ๒๔๐ วัน นับถัดจากวันนามในสัญญา</p>	
<p>วัตถุประสงค์ (Outcome)</p> <p>๑. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่เขตหนองจอก และพื้นที่ใกล้เคียง</p> <p>๒. เพื่อลดข้อร้องเรียนของประชาชน (จากศูนย์ฯ 1555)</p>	<p>๑. มีระดับน้ำท่วมขังในพื้นที่เป้าหมาย อยู่ในเกณฑ์กำหนดควบคุมตามแผนการบริหารจัดการน้ำของสำนักการระบายน้ำ</p> <p>๒. สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่เป้าหมายจากเดิมแก้ไขปัญหาได้ภายใน ๒ ชั่วโมง เป็นแก้ไขปัญหาได้ภายในเวลา ๑.๕ ชั่วโมง</p> <p>๓. ข้อร้องเรียนลดลงร้อยละ ๕๐</p>	<p>๑. ควบคุมระดับน้ำท่วมสูงสุดได้ไม่เกินระดับผนังกั้นน้ำ +๓.๐๐ ม. รทก.</p> <p>๒. ติดตามจำนวนข้อร้องเรียนของประชาชนลดลงร้อยละ ๕๐ โดยเก็บสถิติข้อร้องเรียนจากศูนย์ฯ ๑๕๕๕ ภายใน ๑ ปีหลังเขียนแล้วเสร็จ เทียบกับสถิติย้อนหลัง ๓ ปี</p>

๑๐. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้โครงการนี้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามที่คาดหวัง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพทำนบกั้นน้ำตามคลองแยกคลองนครเนื่องเขตดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้กรุงเทพมหานครและประเทศไทยเจริญก้าวหน้าต่อไป

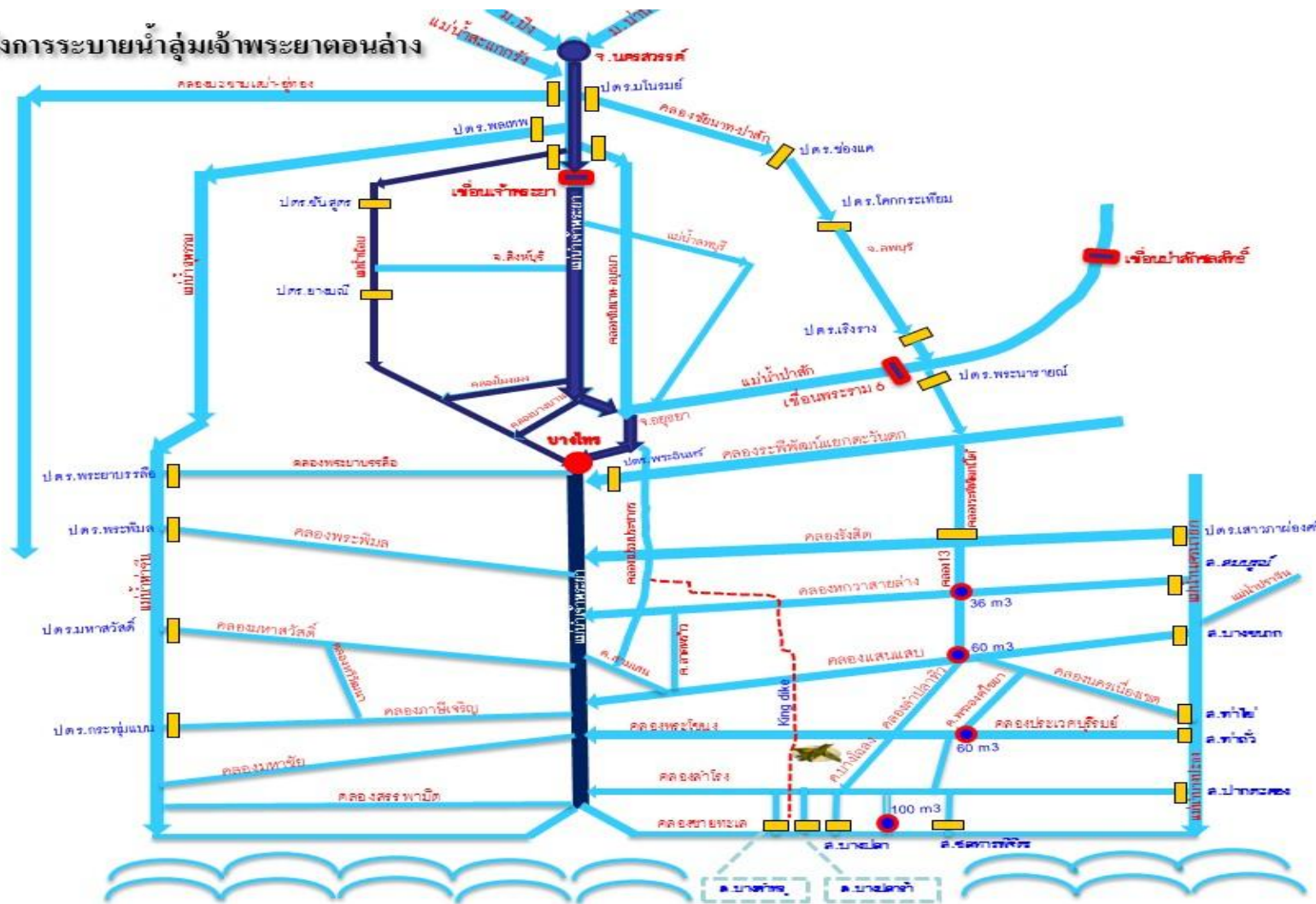
ปี	ระดับน้ำสูงสุด
2526	+ 2.13 ม.รทก.
2538	+ 2.27 ม.รทก.
2539	+ 2.14 ม.รทก.
2545	+ 2.10 ม.รทก.
2549	+ 2.22 ม.รทก.
2551	+ 2.17 ม.รทก.
2552	+ 1.85 ม.รทก.
2553	+ 2.10 ม.รทก.
2554	+ 2.53 ม.รทก.
2555	+ 1.80 ม.รทก.

รูปตัดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ ถ.ศรีอยุธยาระดับที่หน้าเจ้าพระยา 2 = 0.06 ม.รทก.
หน้าวังสวนผักกาดระดับ = 0.13 ม.รทก.

ผังการระบายน้ำลุ่มเจ้าพระยาตอนล่าง

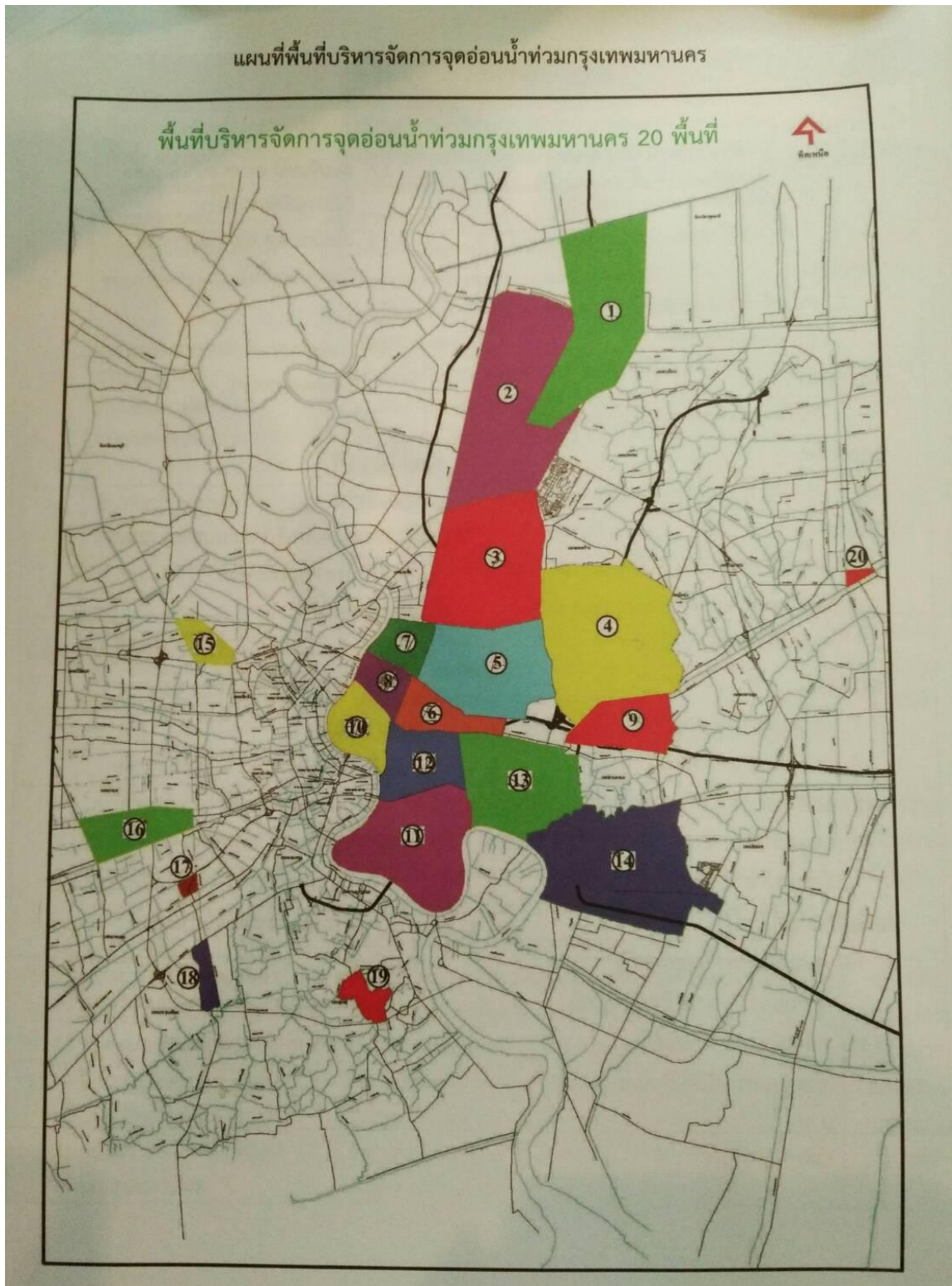

ล.บางบาล
ล.บางบาล

สรุปจุดอ่อนน้ำท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	จุดอ่อนน้ำท่วม ๑๙ จุด	ผู้เกี่ยวข้อง
๑	<p>พื้นที่ฝั่งพระนคร</p> <p>๑.๑ ถนนแจ้งวัฒนะ จากวงเวียนหลักสี่ถึงหน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร</p> <p>๑.๒ ถนนแจ้งวัฒนะ จากคลองประปาถึงซอยศูนย์ราชการ</p> <p>๑.๓ ถนนรัชดาภิเษก ช่วงหน้าธนาคารกรุงเทพ</p> <p>๑.๔ ถนนประชากรราษฎร์สาย ๒ ช่วงแยกเตาปูน</p> <p>๑.๕ ลานพระบรมรูปทรงม้า ด้านฝั่งสวนอัมพร</p> <p>๑.๖ ถนนราชวิถี ช่วงหน้าราชภัฏสวนดุสิตและเชิงสะพานกรุงธนบุรี</p> <p>๑.๗ ถนนพญาไท ช่วงหน้ากรมปศุสัตว์</p> <p>๑.๘ ถนนศรีอยุธยา ช่วงหน้า สน. พญาไท</p> <p>๑.๙ ถนนสนามไชย จากซอยเศรษฐกิจถึงถนนท้ายวัง และรอบสนามหลวง</p> <p>๑.๑๐ ถนนเจริญกรุง (แยกหมอมี) จากถนนแปลงนามถึงแยกหมอมี</p> <p>๑.๑๑ ถนนเยาวราชฝั่งเหนือ จากถนนทรงสวัสดิ์ถึงถนนราชวงศ์</p> <p>๑.๑๒ ถนนพระจันทร์ จากซอยบำเพ็ญกุศลถึงไปรษณียานนาวา</p> <p>๑.๑๓ ถนนสวนพลู จากถนนสาทรใต้ถึงถนนนางลิ้นจี่</p> <p>๑.๑๔ ถนนสุขุมวิท ช่วงจากคลองสามวาถึงคลองแสนแสบ</p>	<p>เขตบางเขน</p> <p>เขตหลักสี่</p> <p>เขตจตุจักร</p> <p>เขตบางซื่อ</p> <p>เขตดุสิต</p> <p>เขตราชเทวี</p> <p>เขตพระนคร</p> <p>เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>เขตสาทร</p> <p>เขตมีนบุรี</p>
๒	<p>พื้นที่ฝั่งธนบุรี</p> <p>๒.๑ ถนนฉิมพลี จากถนนบรมราชชนนีถึงทางรถไฟสายใต้</p> <p>๒.๒ ถนนเพชรเกษมบริเวณแยกพุทธมณฑลสาย ๒ ถึงซอยเพชรเกษม ๖๓</p> <p>๒.๓ ถนนบางบอน ๑ จากคลองบางพรานถึงคลองบางโคลด์</p> <p>๒.๔ ถนนบางขุนเทียน จากถนนพระรามที่ ๒ ถึงถนนบางขุนเทียนชายทะเล</p> <p>๒.๕ ถนนประชาอุทิศจากคลองรางจากถึงหน้าสำนักงานเขตทุ่งครุ</p>	<p>เขตตลิ่งชัน</p> <p>เขตบางแค</p> <p>เขตบางบอน</p> <p>เขตบางขุนเทียน</p> <p>เขตทุ่งครุ</p>

แผนที่พื้นที่บริหารจัดการจุดอ่อนน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

สาเหตุทางกายภาพที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม

สาเหตุทางกายภาพที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม

สาเหตุทางกายภาพที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม

สภาพปัญหาน้ำท่วม

สภาพปัจจุบันของทานบกั้นน้ำในพื้นที่เป้าหมาย

รูปตัวอย่างโครงการที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ

